

HÄDÄSSÄ OLEVIA ON AUTETTAVA

Pakolaiset tarvitsevat kansainvälistä suojelua, koska he eivät voi olosuhteiden vuoksi palata kotimaahansa. Suomen perustuslain mukaan ihmisoikeudet kuuluvat myös ulkomaalaisille ja kaikkia on kohdeltava yhdenvertaisesti. Ulkomaalaista ei saa karkottaa, palauttaa tai luovuttaa, jos häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Pakolaiset ja turvapaikanhakijat ovat oikeutettuja inhimilliseen kohteluun niin kuin me kaikki.

KUINKA VÄHENNÄMME PAKOLAISUUTTA?

Pakolaisuutta ehkäistään kansainvälisellä yhteistyöllä. Keinoja ovat mm.

- konfliktien ehkäiseminen ennalta
- pakolaisten auttaminen ja tukeminen kotimaissaan
- köyhyyden vähentäminen vastuullisella kauppa- ja kehityspolitiikalla
- koulutuksen tarjoaminen ja lukutaidon opettaminen
- naisten aseman vahvistaminen
- omatoimisuuden tukeminen

Pakolaisten vastaanottaminen ei ole ristiriidassa pakolaisuuden vähentämisen kanssa.

Suomalaisista yli 80 % pitää kehitysapua tärkeänä. Pienituloisimmat suomalaiset suhtautuvat kehitysyhteistyöhön myönteisimmin.

Ajatuspaja e2:n Pakoon pakotetut -hanke lisää kansalaisten tietoisuutta pakolaisuuden syistä ja seurauksista. Lisätietoja internetistä: www.e2.fi

Mitä tekisit luonnonmullistuksen tuhottua kotisi? Pakenisitko väkivaltaa ja vainoa? Maailmassa on yli 43 miljoonaa ihmistä, jotka ovat joutuneet jättämään kotinsa ja pakenemaan, usein henkensä uhall. Jokaisen pakolaisen takana on tragedia. He tarvitsevat kansainvälistä suojelua.

Suomalaiset ovat kokeneet pakolaisuutta. Sotavuosina yli 70 000 lasta lähetettiin Suomesta turvaan muihin pohjoismaihin. Taistelujen ja alueluovutusten vuoksi noin 430 000 suomalaista joutui jättämään kotiseutunsa. Nykyään heitä kutsuttaisiin pakolaisiksi.

KUVA: © LEHTIKUVA / REUTERS / James Arana

 Ajatuspaja e2

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN

PAKKOON PAKOTETUT

KANSIKUVA: © LEHTIKUVA / AFP PHOTO / Bülent Kilic

NDOROMO OWENIN TARINA

Syntynyt 1965 Etelä-Sudanissa

1 1969 Owenin perhe pakenee Sudanin sisällissotaa naapurimaahan Ugandaan.

Aseelliset konfliktit, kuivuus, nälkähädät, aavikoituminen, luonnonkatastrofit, äärimmäinen köyhyys ja vaino aiheuttavat pakolaisuutta. Kriisien määrä maailmassa vaikuttaa suoraan pakolaisten määrään. Valtaosa pakolaisista tulee erittäin köyhistä maista.

2 1972 solmitun rauhansopimuksen seurauksena Owenin perhe ei voi jäädä Ugandaan, vaan muuttaa takaisin Sudaniin.

1983 syttyy uusi sota Pohjois- ja Etelä-Sudanin välille etelän öljylöydösten vuoksi. Vuoteen 1992 mennessä 4 miljoonaa sudanilaista joutuu pakolaisiksi ja 2,5 miljoonaa ihmistä kuolee.

Pakolaisuudesta seuraa osaamisen ja työvoiman puutetta. Köyhissä naapurimaissa suuret pakolaismäärät voivat horjuttaa yhteiskuntaa taloudellisesti ja poliittisesti. Pakolaisuuteen ja siirtolaisuuteen liittyy usein vakavia negatiivisia lieveilmiöitä, kuten ihmiskauppaa ja -salakuljetusta, prostituutiota, muukalaisvihamielisyyttä ja rasismia.

3 1992 Owen muuttaa vaimonsa ja lapsensa kanssa pakoon Pohjois-Sudaniin. *"Tämä päätös pelasti henkeni."*

Owen opettelee jo kolmannen uuden kulttuurin, arvot ja kielen. Hän suorittaa tutkinnon yliopistossa.

Maan sisäinen pakolainen on joutunut jättämään kotinsa, mutta ei ole poistunut kotimaastaan. Syynä voivat olla katastrofit, konfliktit tai pakosiirrot.

Lapsi voi olla vaarassa häneen itseensä tai hänen perheeseensä kohdistuvan vainon vuoksi. Lapsia kuuluu suojella, paitsi pakolaisina, ensisijaisesti lapsina.

PAKOLAIUUS MAAILMASSA

Maailmassa on yli 43 miljoonaa pakolaista. Heistä 80 % asuu köyhissä maissa kotimaidensa lähialueilla, usein pakolaisleireillä tai kaupunkilummeissa. Eniten pakolaisia on Pakistanissa, Iranissa ja Syyriassa. Pakolaisista 15 miljoonaa on paennut kotimaastaan, noin 27 miljoonaa on paossa kotimaansa sisällä ja 850 000 on turvapaikanhakijoita.

5 Owenin perhe suunnittelee muuttoa Kanadaan sukulaisten luokse. YK:n kautta järjestyy kuitenkin paikka Suomeen. Perhe muuttaa Vaasaan maaliskuussa 2004.

Owen opiskelee suomea, suorittaa tutkinnon Vaasan yliopistossa ja opettelee jälleen uuden kulttuurin. *"Osaan kahdeksaa kieltä, joista suomi on kaikkein vaikein."*

Tällä hetkellä Owen työskentelee Vaasan Punaisessa ristissä ja kiertää esim. kouluissa kertomassa pakolaisuudesta.

Suomessa pakolaisia on noin 39 000. Se on 0,7% väkiluvustamme ja 0,09% maailman kaikista pakolaisista. Kaikista Suomeen muuttavista ulkomalaisista pakolaisia on alle 10%.

Pakolaiset eivät ole yksi yhtenäinen ryhmä. He edustavat eri kansallisuuksia, kulttuureja ja uskontoja. Osa on korkeakoulutettuja, mutta Suomessa on myös lukutaidottomia pakolaisia.

4 Eteläsudaniilaisten tappaminen ja kiduttaminen Sudanissa jatkuu. Taustalla ovat uskonnolliset, poliittiset ja taloudelliset syyt. Owenin perhe muuttaa Kairoon, Egyptiin 2002.

Edessä on jälleen uuden kielen (arabia) ja kulttuurin omaksuminen. YK myöntää Owenin perheelle pakolaisstatuksen.

Kiintiöpakolainen on YK:lta pakolaisaseman saanut henkilö. Tämä oikeuttaa turvapaikkaan ja oleskelulupaun. Suomi ottaa vuosittain 750 kiintiöpakolaista.

Naapurimaat eivät pysty huolehtimaan kaikista pakolaisista, siksi kaikkien maiden täytyy kantaa vastuunsa.

6 Owenin tavoitteena on palata Etelä-Sudaniin nyt, kun maa on itsenäistynyt ja olosuhteet rauhoittuneet.

Valtaosa pakolaisista haluaisi palata kotiin, mutta usein pitkittynyt väkivalta estää sen jopa vuosien ajan.